

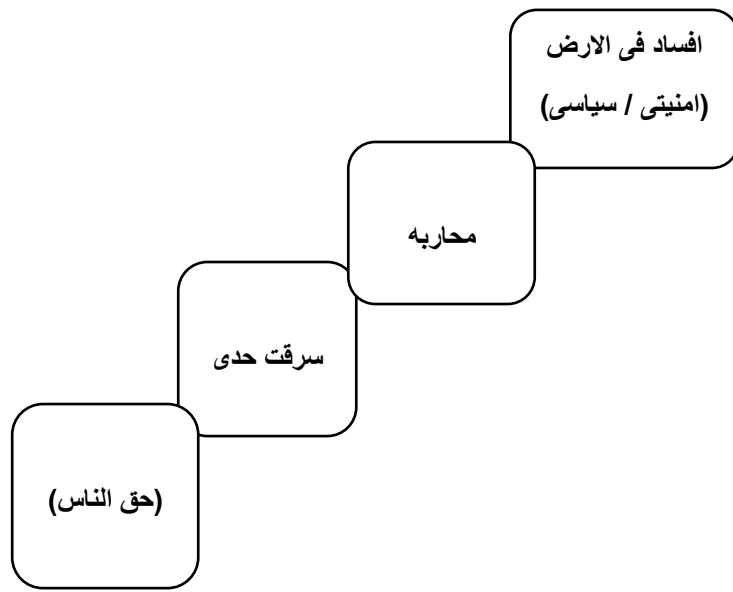


# کنخنده راز مجازات اسلامی

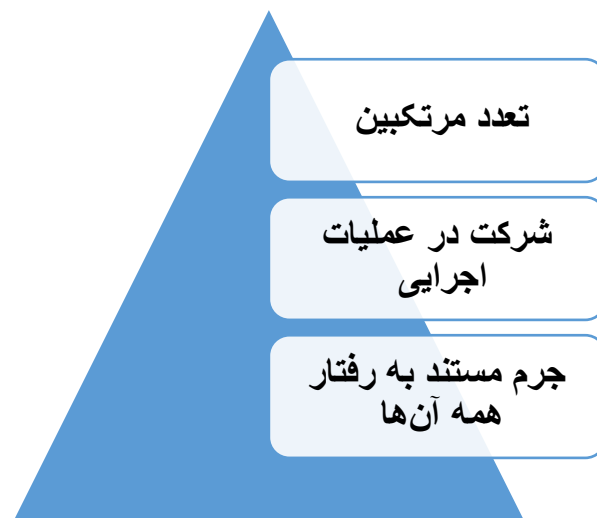
گروه آموزشی مهر



در ۴ جرم زیر قاعده درأ یا تبرئه در حال شک پذیرفته نیست.



شرایط شرکت در جرم:





نکته

- ۱- چنانکه مرتکب به اعدام و حبس یا اعدام و تبعید محکوم شود فقط اعدام اجرا می شود
- ۲- چنانکه مرتکب ۲ یا چند جرم حدی در راستای هم و در یک واقعه صورت بگیرد فقط مجازات اشد اجرایی می شود.

نکته

- پس اگر در یک روز با شخصی تخفید کند و روز بعد با همان شخص لواط کند ۲ تا حد است.
- ۳- چنانچه قذف نسبت به ۲ یا چند نفر باشد، ۲ یا چند حد اجرا می شود.
- ۴- در تعدد جرائم موجب حد و تعزیر قاعده‌ی جمع حاکم است. (مثل شرب خمر، جعل یا سرقت) مگر اینکه جرم حدی از جنس جرم تعزیری باشد که فقط حد اجرا می شود.

قصاص و دیات

قصاص :

۱- نفس ]

۲- عضو ]

قصاص نفس : اگر شخصی چند نفر را به قتل برساند ، اینجا به تقاضای همه اولیای دم فقط قصاص می شود و دیه دریافت نمی شود.

نکته: تبدیل دیه باید با توافق باشد(قاتل و مقتول)

قصاص عضو : اگر شخصی مرتکب جنایات متعدد بر افراد متعدد شود. در صورت تقاضا قصاص می شود. و اگر امکان قصاص برای همه نبود ، برای نفر اول قصاص و برای بقیه دیه یا تعزیراجرامی شود. تداخل تعدد جرائم حد و قصاص و تعزیر :



۱- تداخل بین حد و قصاص

۲- تداخل بین حد و تعزیر یا قصاص و تعزیر

### اضطرار

وضعیتی است که به هنگام بروز خطر شدید فعلی یا قریب‌الوقوع به انسان عارض می‌شود و گاه چاره‌ای جز ارتکاب جرم نیست.

### تفاوت اضطرار با اکراه

در این است که عامل اکراه یک انسان است ولی اضطرار یک عامل طبیعی است همچنین در اضطرار اراده وجود دارد ولی در اجبار اراده وجود ندارد.

### آثار دفاع مشروع

دیه

مسئولیت کیفری

مسئولیت مدنی

را ساقط می‌نماید.

### امر آمر قانونی

در صورتی که ارتکاب رفتار مجرمانه به امر آمر قانونی باشد، آمر مأمور با وجود رعایت تمامی شرایط زیر مسئولیت ندارد:

۱- امر باید قانونی باشد مثلاً بک مافوق بدون هیچ دلیلی به سرباز زیر دستش بگوید که تیر اندازی کند، حالا اگر امر به قانون ظاهر قانونی باشد و واقعاً مأمور آن را اجرا کند فقط آمر مسئولیت دارد.

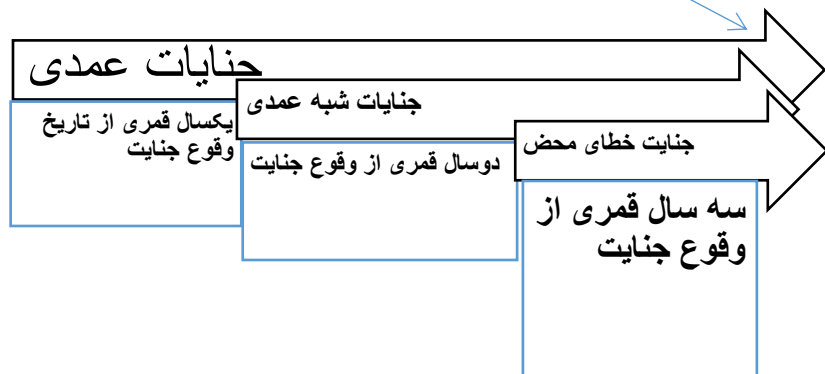
۲- امر خلاف شرع نباشد مثلاً سرگرد به سرباز دستور بدهد که این خانم را بازرسی بدنی کن.

۳- امر، مقام قانونی صالح باشد مثلاً سرگرد کلانتری نمی‌تواند به اعضای بسیج دستور



بدهد چون خود بسیج فرمانده خودش دارد.  
۴- آمر و مأمور هر دو ۲ از اشخاص رسمی دولتی باشد.

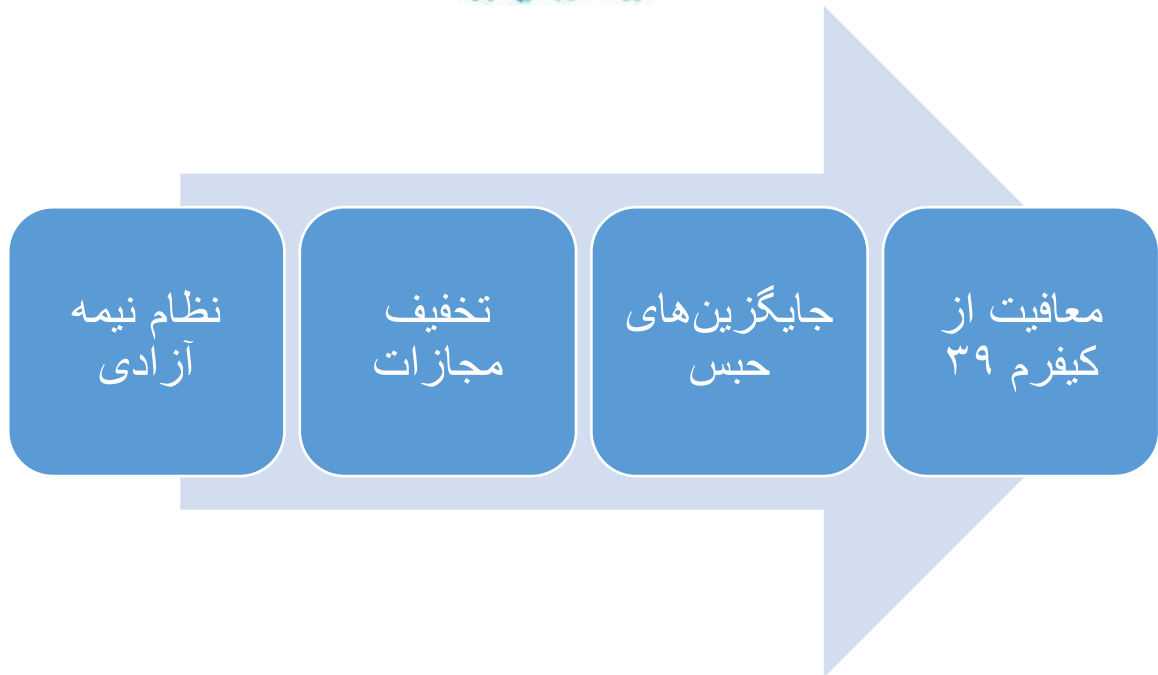
مهلت پرداخت دیه در جرایم مختلف



### انواع تعویق:

ساده: مرتکب کتباً تعهد می‌دهد که در مدت معین مرتکب جرم نشود.  
مراقبتی: مرتکب کتباً تعهد می‌دهد که تدابیر و دستورات دادگاه به شرط م ۴۲ را رعایت نماید.

### موارد لزوم گذشت شاکی



## قصاص

تعریف : مجازات اصلی جنایات عمدی بر جسم محسوب می شود.

• یکی از سنگین ترین مجازات های موجود در نظام کیفری کشور قصاص است.

• قصاص مجازات اصلی جرایم عمدی است اما ممکن است بعد از گذشت اولیای دم یا شاکی به «دیه» تبدیل شود. در این شرایط ، دیه مجازات اصلی نیست بلکه به دلیل گذشت و تراضی، این مجازات مورد حکم قرار گرفته است.

• قصاص در زمره ی کیفر های شرعی بوده و در قرآن آیات زیادی وجود دارد که ناظر بر اصل قصاص هستند.

انواع قصاص :



نکات معاونت :



۱- در صورتی که ولی دم از معاون گذشت کند و قاتل قصاص شود دادگاه میتواند مجازات معاون رو تخفیف دهد.

۲- اگر حکم قطعی صادر شود و به هر دلیلی قاتل قصاص نشود، مجازات معاون از حبس تعزیری درجه ۲ یا ۳ به حبس تعزیری درجه ۵ یا ۶ میتوان تقلیل داد و نمی توان دادگاه به بهانه فراغت از دادرسی از اینکار خودداری کند.

**ضمانت عدم اجرای دستورات دادگاه در مدت تعلیق اجرای مجازات طبق ماده ۵۰ ق.م.ا.**  
در تعلیق مجازات دادگاه ضمن صدور حکم . حکم بر مجرمیت مجازات را تعلیق می کند ولی تعلیق مجازات که پس از تعیین مجازات صورت میگیرد باید با صدور قرار باشد یعنی دادگاه رای صادر می کند و بعد هم ذکر می کند که با توجه به استحقاق مرتکب برای استفاده از قاعده تعلیق به استناد فلان ماده قرار تعلیق اجرای تمام یا بخشی از مجازات صادر میگردد. به عبارت دیگر در ضمن حکم صادره ، قرار تعلیق هم صادر می شود و پرونده به اجرای احکام صادر می شود و اینجا پرونده از آمار موجودی دادگاه خارج می شود ولی در تعویق ، پرونده از موجودی دادگاه خارج نمی شود . حکم به تعلیق مجازات قابل تجدید نظر خواهی اعمال ضمانت اجرا ، به درخواست دادستان یا قاضی اجرای احکام می باشد. میباشد. ( اگر دادگاه قرار تعویق صدور حکم را صادر کرده آیا پرونده باید به اجرای احکام برود تا قاضی اجرای احکام نظارت کند بر دستورات دادگاه ؟ خیر - زیرا پرونده زمانی به اجرای احکام میرود که حکم صادر شده باشد و در تعویق هنوز حکمی صادر نشده است.

ضمانت اجرای تخلف محکوم از اجرای دستوراتی است که دادگاه در ضمن قرار تعلیق اجرای مجازات تعیین کرده است. همان دستوراتی که در ماده ۱۸ آمده است . دستوراتی که قانونگذار در تعویق پیش بینی کرده بود مانند حرفه آموزی ، اشتغال به حرفه معین ، اقامت در محل معین ، درمان بیماری ، خودداری از تصدی وسایل نقلیه و مانند اینها .

الف) اگر برای بار اول از دستورات تخطی نماید دادگاه می تواند ، ۱ تا ۲ سال به مدت تعلیق اضافه کند یا قرار را لغو نماید.

ب) اگر برای بار دوم از دستورات تخطی نماید، دادگاه صرفا می تواند قرار را لغو کند و مجازات را اجرا نماید.



نکته مهم: هم تعلیق اجرای مجازات و هم تعویق صدور حکم، در قالب قرار صادر می شوند نه حکم یا دادنامه.

در تعویق و تعلیق دادگاه نمی تواند دستورات داده شده را اصلاح یا کاهش دهد ولی می تواند لغو یا کاهش دهد، به عبارتی از اول می تواند دستورات را لغو کند یا کاهش دهد لکن بعد از آن حق اصلاح یا کاهش را ندارد.

### موارد نظارت قضایی



اگر خواستید در آزمونی، تشخیص بدید که پاسخ سؤال، جعل رایانه ای است یا تخریب یا سرقت یا کلاهبرداری یا جاسوسی؛ چند واژه اختصاصی زیر را ملکه ذهن کنید؛

### تخریب رایانه ای از طریق؛

مختل	حذف	غیر قابل پردازش
------	-----	-----------------

### جعل رایانه ای؛

ایجاد	وارد کردن	کارت حافظه	از کار انداختن	تغییر
-------	-----------	------------	----------------	-------

### سرقت رایانه ای؛

ربودن	داده
-------	------





## کلاهبرداری بردن؛

وجوه	مال	منفعت مالی	امتیاز مالی	خدمات مالی
------	-----	------------	-------------	------------

تقسیم بندی اقدامات تامینی و تربیتی با توجه به سن مرتکب در حین ارتکاب جرم:  
**الف) جرائم تعزیری اطفال و نوجوانان:**

- ۱- اگر طفل در حین ارتکاب جرم زیر ۹ سال باشد، نه اقدام تامینی نه مجازات بر او اعمال نمی شود.
- ۲- اگر طفل حین ارتکاب جرم ۹ تا ۱۲ سال سن داشته باشد، اقدام تامینی غیر از اخذ تعهد و فرستادن به کانون.
- ۳- طفل در حین ارتکاب جرم ۱۲ تا ۱۵ سال سن داشته باشد (منطور پسران)  
اگر جرم درجه یک تا ۵ مرتکب شوند: فرستادن به کانون تا یکسال یا اخذ تعهد  
اگر جرم درجه ۶ تا ۸ مرتکب شوند، اقدام تامینی غیر از اخذ تعهد و فرستادن به کانون.
- ۴- نوجوان در حین ارتکاب جرم ۱۵ تا ۱۸ سال سن داشته باشد، اقدام تامینی اعم از اخذ تعهد و فرستادن به کانون یا سایر.

**ب) جرایم منصوص شرعی اطفال و نوجوانان:**

اگر جرایم ارتكابی منصوص شرعی باشد (حدود، قیاص و دیات) و نوجوان بالغ (دختر بیش از ۹ سال و پسر بالای ۱۵ سال)، زیر ۱۸ سال مرتکب آن شود، اصل بر مسئولیت شخص است یعنی همین که وارد عرصه بلوغ شد مسئول است (به فرض اگر دختر ۱۰ ساله مرتکب قتل عمدی شود اصل بر قصاص اوست یا اگر پسر ۱۶ ساله مرتکب زنا شود اصل بر اجرای حد است)، که این امر استثناء دارد.

ماده ۹۱ ق.م.ا مصوب ۱۳۹۲ یعنی حرمت عمل ارتكابی را درک نکنند یا در عقل آنها شبهه باشد که در این صورت اگر احراز شد با توجه به سنشان اقدام تامینی و تربیتی می دهند.

لازم است که سن بلوغ دختر ۹ سال تمام قمری و پسر ۱۵ سال اما در اقدامات تامینی و تربیتی سال شمسی ملاک است.



## واکنش جامعه : ۱- مجازات ۲- اقدام تامینی و تربیتی

### ۱- مجازات

تبیین : مجازات یا کیفر یا پاداش به تحمیل عملی رنج آور بر شخصی دیگر گفته می شود که پیامد عمل شخص باشد. این واژه بیشتر به تنبیهات و جریمه هایی اشاره دارد که مقامات قضائی برای افرادی در نظر می گیرند که مقررات مهم جامعه را پایمال کرده اند، یعنی مرتکب جرم شده اند.

\*البته در قانون مجازات اسلامی اقدامات تامینی و تربیتی خاص اطفال و نوجوانان آمده و ذکری از مجانین نشده است ولی مقنن در محتوای قانون در بحث نگهداری مجانین در مراکز درمانی تلویحا اقدام تامینی و تربیتی را در خصوص آنها پذیرفته است.

#### ۱-۱- اهداف مجازات ها

##### ۱-۱-۱- اهداف عینی

❶ اصلاح و باز پروری مجرم از طریق : خنثی سازی (ناتوان سازی) ، ارتکاب مجدد جرم توسط وی.

❷ ارباب بزهکار: پیشگیری فردی ، بدین معنا که دیگر مرتکب جرم نشود.

❸ ارباب دیگران: پیشگیری عمومی. بدین معنا که سایر افراد جامعه با مشاهده اعمال مجازات بر بزهکار ، روی به ارتکاب جرم نیاورند.

❹ انتقام: به معنای تشفی خاطر بزه دیده و انتقام جامعه از تخطی مجرم نسبت به ارزش های اجتماعی.

❺ اصلاح کردن از طریق : سازگار کردن همانند حبس تادیبی و ...

##### ۱-۲- اهداف ذهنی

اجرای عدالت کیفری از طریق:

پیشگیری عمومی: پیشگیری از ارتکاب جرم توسط دیگران

پیشگیری اختصاصی: جلوگیری از تکرار جرم توسط مجرم «اصل فردی بودن مجازات»



۱-۲- ویژگی های مجازات:

۱-۲-۱- رنج آوری و عذاب:

جسمی: مثل مجازاتهای بدنی از جمله اعدام، شلاق، و قطع عضو و قصاص: غالباً ترهیبی اند. (قطع عضو در شمار کیفرهای ترذیلی و ترهیبی است و اجرای این قبیل کیفرها هیچ تناسبی با برنامه اصلاحی بزهکاران ندارد)

روانی: عدم دسترسی به محیط خارج یا تبعید و ...

مالی: مصادره اموال و جزای نقدی که این مورد بیشتر متوجه خانواده محکوم می شود.

۱-۲-۲- ترهیبی و ترس آور بودن :

مثل حبس مجرد یا انفرادی

۱-۳-۲- ترذیلی یا رسوا دهنده گی :

ترذیلی یا خوار کننده «تحقیر آمیز بودن» مثل انتشار حکم محکومیت در جراید یا نصب بنر محکومیت. (همان مجازاتهای سالب حیثیت یا سالب شئون اجتماعی «محرومیت از حقوق اجتماعی»

۱-۲-۴- معین بودن :

بواسطه ی وجوئ اصل قانونی بودن مجازاتها

۱-۲-۵- قطعی بودن :

اصل بر قطعیت و حتمیت مجازات است .

۱-۲-۶- حتمی بودن

۱-۲-۷- شخصی بودن :

مجازات ها صرفاً نسبت به مجرم قابل اعمال است نه سایر بستگان وی که البته استثناء دارد و آن جنایت های خطای محض است که در مواردی عاقله ضامن است.